

Program prevence kriminality Kraje Vysočina na rok 2018

Obsah

1. Úvod
2. Bezpečnostní analýza
3. Návrh opatření a způsob jejich realizace
4. Finanční zajištění
5. Stanovení postupu a harmonogram realizace opatření

1. Úvod

Zastupitelstvo Kraje Vysočina schválilo usnesením č. 0387/05/2016/ZK dokument Koncepce prevence kriminality Kraje Vysočina na léta 2017 až 2020 (dále jen „Koncepce“). Nástrojem plnění opatření obsažených v Konceptci jsou roční programy prevence kriminality, které vymezí hlavní bezpečnostní problémy, způsob jejich řešení a finanční zabezpečení. Koncepce byla zpracována na základě Strategie prevence kriminality České republiky na léta 2016 až 2020 (dále jen „Strategie“ - schváleno usnesením vlády č. 66/2016), která umožňuje čerpat státní dotace na projekty prevence kriminality za splnění stanovených podmínek. Jednou z podmínek je schválení programu prevence kriminality na příslušný rok. Z těchto důvodů byl zpracován návrh Programu prevence kriminality Kraje Vysočina na rok 2018 (dále jen „Program“).

Návrh Programu byl sestaven pracovní skupinou prevence kriminality jmenovanou ředitelem Krajského úřadu Kraje Vysočina na základě bezpečnostní analýzy provedené ve spolupráci s Krajským ředitelstvím policie kraje Vysočina, ze které vyplynuly hlavní bezpečnostní problémy roku 2017.

2. Bezpečnostní analýza

Bezpečnostní analýza se zpracovává na základě údajů zveřejňovaných na webu policejního prezidia PČR a na základě údajů poskytnutých Krajským ředitelstvím kraje Vysočina. Vzhledem k tomu, že údaje o kriminalitě na webu policejního prezidia nejsou od prosince 2016 zveřejňovány, zůstávají jediným zdrojem informace krajského ředitelství. Dle vyjádření odpovědné pracovnice krajského ředitelství policie dochází v současné době ke změně systému statistického zpracování trestné činnosti s tím, že některá data o pachatelích trestné činnosti a data o obětech trestných činů byla ze statistik „vypuštěna“. Na základě poskytnutých údajů o kriminalitě za období leden až září 2017 lze konstatovat:

Celková kriminalita

V roce 2017 (leden až září) byl zaznamenán nejnižší počet zjištěných trestných činů od roku 2007. Celkově zjištěných 4 207 trestných činů představuje pokles ve srovnání s rokem 2016 o 585 trestných činů. V přepočtu na 10 tis. obyvatel to znamená 82,7 trestných činů, což je nejnižší nápad trestné činnosti ve srovnání s ostatními kraji.

Objasněno bylo 2 427 trestných činů tj. 57,7 %, zatímco v roce 2016 bylo objasněno 2 717 trestných činů což je 56,6 %. Celková škoda způsobená páchaním trestné činnosti – údaje nejsou k dispozici.

Násilná kriminalita

K 30. 9. 2017 bylo spácháno v Kraji Vysočina 385 násilných trestných činů, což je o 30 méně než ve stejném období 2016. Nárůst byl zaznamenán zejména u trestných činů **úmyslného ublížení na zdraví**, zpravidla pod vlivem návykových látek, zejména alkoholu. Alkohol a návykové látky sehrávají i nadále negativní roli při páchaní trestných činů domácího násilí, kde je třeba více pozornosti zaměřit na práci s násilnou osobou.

Mravnostní kriminalita

K 30. 9. 2017 bylo zjištěno 69 mravnostních trestných činů, což je o 4 méně než ve stejném období předcházejícího roku. Nejpočetněji jsou zastoupeny trestné činy znásilnění a pohlavní zneužívání – jde často o případy páchané mezi dospívající mládeží. I nadále zůstává hrozbou páchaní mravnostní kriminality prostřednictvím informačních a komunikačních technologií. Jde zejména o **výrobu a šíření dětské pornografie prostřednictvím sociálních sítí**, které však může vést k daleko závažnějším trestným

činům. Mezi nejohroženější skupinu se řadí nezletilí a mladiství, kteří tyto technologie velmi často využívají. Ohrožení jsou zejména pro svoji důvěřivost (sdělování tel. čísel, adres, fotografií), nezáměr nebo podceňování hrozeb ze strany rodičů, nedostatečná opatření ze strany škol ad.

Majetková kriminalita

Ve srovnání se stejným obdobím roku 2016 došlo k 30. 9. 2017 k poklesu majetkové kriminality z 1 947 případů roku 2016 na 1 569 případů v roce 2017, což je pokles o 19%. Nárůst byl zaznamenán pouze u trestných činů krádež věcí z vozidel.

Velkým problémem i nadále zůstává problematika **majetkových a úvěrových podvodů**. Podvody jsou neustálou hrozbou zejména pro seniory, obyvatele sociálně vyloučených lokalit a nízko příjmové skupiny obyvatel. To úzce souvisí i s problematikou zadlužování. Podle Exekutorské komory ČR „mají problémy s exekucí na Vysočině tisíce lidí a exekutoři vymáhají asi devět miliard Kč“ – nejvíce v Jihlavě a ve Žďáře nad Sázavou. Nejvíce dlužníků je ve věku 38 – 47 let a často jde o tzv. gamblery.

S ohledem na rozdílný stav v zabezpečení škol a školských zařízeních proti vniknutí nepovolané osoby se doporučuje zaměřit pozornost na tuto problematiku.

Obecná kriminalita

Počet trestných činů označovaných Policií ČR jako obecná kriminalita ve srovnání s rokem 2016 klesl o 433 případů. Nejzávažnějším i nadále zůstává trestný čin **ohrožení pod vlivem návykových látek - opilství**, kde zejména u trestných činů označovaných jako „toxi kriminalita“ došlo k nárůstu ze 192 na 197 trestných činů. U problematiky alkoholismu jsou v posledním období stále častěji zjišťovány trestné činy řízení vozidel pod vlivem alkoholu nebo návykových látek. Ve srovnání s předcházejícími lety narůstají problémy se **zaměstnáváním tzv. agenturních pracovníků zpravidla v průmyslových zónách**. Jde zejména o lokality Humpolec a Havlíčkův Brod. V letošním roce bylo zjištěno v kraji 151 případů nelegálního zaměstnávání cizinců zejména z Rumunska a Bulharska, kteří páchají trestnou a přestupkovou činností ve spojení s krádežemi a násilím. Jednou z příčin je i to, že je těmto cizincům po krátké době z různých důvodů ukončen pracovní poměr, jsou vypovězeni z ubytoven a zůstávají v obcích bez střechy nad hlavou a nedostatkem financí.

V roce 2017 opět dochází k nárůstu **trestné činnosti páchané prostřednictvím informačních a komunikačních technologií**. Z poznatků Policie ČR, z poznatků získaných od členů odborné pracovní skupiny pro e-bezpečnost (jmenovaná ředitelem Krajského úřadu Kraje Vysočina) a ze seminářů organizovaných v posledním období k problematice e-bezpečnosti vyplývá, že hrozba zejména internetové kriminality neustále narůstá a je páchána **ve spojení s dalšími druhy kriminality**. Policie ČR evidovala v Kraji Vysočina k 30. 9. 2016 celkem 149 trestných činů, z toho 87 podvodů (majetkové a hospodářské). V roce 2017 bylo zjištěno 193 trestných činů, z toho 89 podvodů. Jde o vysoce latentní kriminalitu a nebezpečí nehrozí jen mladým uživatelům internetu (v poslední době on-line hazardní hry), ale i dalším skupinám obyvatel, kteří internet stále častěji používají nebo jsou nuceni používat a nemají potřebné informace o hrozbách a znalosti o bezpečném chování na internetu. Mezi tuto skupinu se řadí i běžní uživatelé internetu a také senioři.

Pachatelé a oběti

Vzhledem k tomu, že jsou k dispozici omezené údaje o pachatelích trestných činů a žádné údaje o obětech trestných činů, nebyla analýza zpracována. Při práci s pachateli a potenciálními pachateli trestných činů je třeba se zaměřit na osoby vracející se z výkonu trestu odnětí svobody. Podle krajského ředitelství policie je i v letošním roce zaznamenán pokles trestné činnosti páchané nezletilými a mladistvými osobami. Členové pracovní skupiny doporučují věnovat této problematice i nadále odpovídající pozornost.

V předcházejícím období byl uváděn jako jeden z hlavních bezpečnostních problémů problém v sociálně vyloučených lokalitách. Podle krajského ředitelství policie je stav v sociálně vyloučených lokalitách stabilizován a není třeba přijímat zvláštní opatření.

Údaje o vývoji kriminality v Kraji Vysočina za rok 2016 a za rok 2017 jsou uvedeny v příloze.

Závěr – hlavní bezpečnostní problémy:

- a) kriminalita páchaná prostřednictvím ICT (informační a komunikační technologie) – podvody páchané prostřednictvím internetu, neoprávněný přístup do počítačového systému, porušování autorských práv, mravnostní kriminalita ad.
- b) násilná kriminalita a kriminalita páchaná pod vlivem NL, zejména alkoholu – vraždy, úmyslné ublížení na zdraví, domácí násilí, porušování domovní svobody, zvýšená agresivita, gamblerství
- c) kriminalita spojená s majetkovými a úvěrovými podvody, nízká finanční gramotnost některých skupin obyvatel
- d) majetková kriminalita – majetkové podvody, poškození cizí věci, krádeže kol, vloupání do objektů
- e) různé typy útoků na seniory (podvody, krádeže, podomní prodej ad.) a zvláště zranitelné skupiny (jde zejména o osaměle žijící seniory, děti, hendikepované občany, oběti domácího násilí ad.)
- f) kriminalita páchaná recidivisty, nepřízpůsobivými obyvateli, cizinci ad.

Hlavní cíle a opatření vedoucí k řešení problematiky zneužívání návykových látek jsou definovány ve Strategii protidrogové politiky Kraje Vysočina na období 2016 – 2019. Z tohoto důvodu nejsou navrhována v této oblasti další opatření.

3. Návrh opatření k hlavním bezpečnostním problémům a způsob jejich realizace

a) kriminalita páchaná prostřednictvím ICT:

Celou oblast elektronické bezpečnosti bude i nadále analyzovat, navrhovat a případně realizovat příslušná opatření odborná pracovní skupina jmenovaná ředitelem Krajského úřadu Kraje Vysočina v roce 2016. Půjde zejména o:

- zpracování akčního plánu elektronické bezpečnosti Kraje Vysočina na rok 2018, Strategie elektronické bezpečnosti Kraje Vysočina na léta 2018 až 2020
- práci s cílovou skupinou dětí a mládeže, které nejčastěji přicházejí do styku s ICT a ne vždy si uvědomují dopad svého jednání (vzdělávací projekty, soutěž ad.)
- vzdělávání pedagogických pracovníků, pracovníků NNO a pracovníků dalších institucí (např. Probační a mediační služby, PČR ad.), které se problematikou elektronické bezpečnosti zabývají
- působení na běžné uživatele ICT (rodičovská veřejnost, senioři ad.)
- pomoc drobným a středním podnikatelům, spolupráce s providery
- vzdělávání odborných pracovníků kraje, obcí a příspěvkových organizací kraje a obcí
- podporu projektů obcí a NNO zaměřených na problematiku prevence kybernetické kriminality s důrazem na právní aspekt.

Odpovědnost: Kraj Vysočina, obce, neziskové organizace, příspěvkové organizace

Termín: do 31. 12. 2018

b) násilná kriminalita a kriminalita páchaná pod vlivem návykových látek a alkoholu

- pravidelně analyzovat trestnou a přestupkovou činnost páchanou pod vlivem alkoholu a drog a navrhovat realizaci příslušných opatření
- podporovat realizaci projektů zaměřených na práci se skupinou osob ohrožených nadměrným požíváním alkoholu, drog a gamblerstvím

- podporovat projekty zaměřené na snižování násilné trestné činnosti (včetně projektů zaměřených na zvýšení bezpečnosti žáků základních a studentů středních škol), trestné a přestupkové činnosti páchané pod vlivem alkoholu
- zvýšenou pozornost věnovat problematice domácího násilí, zejména obětem domácího násilí, práci s násilnou osobou a v této souvislosti rozšiřovat odbornou přípravu osob, které z titulu své funkce přicházejí do styku s domácím násilím

Odpovědnost: Kraj Vysočina, obce, NNO

Termín: 31. 12. 2018

b) kriminalita spojená s majetkovými a úvěrovými podvody:

- operativně, zejména prostřednictvím médií, varovat občany před aktivitami spojenými s podvody a úvěrovými podvody
- zajistit další odbornou přípravu pracovníků neziskových organizací a obcí, kteří poskytují poradenství v oblasti zadlužování a jsou nejčastěji ve styku se skupinou obyvatel, kterým hrozí zadlužení
- podporovat realizaci projektů zaměřených na zvyšování právního vědomí obyvatel, kterým hrozí zadlužení (obyvatelé sociálně vyloučených lokalit ad.)
- usilovat o zvyšování finanční gramotnosti žáků a studentů škol, seniorů a handicapovaných občanů.

Odpovědnost: Kraj Vysočina, Policie ČR, Vysočina Education p. o., obce, neziskové organizace

Termín: v průběhu roku 2018

c) majetková kriminalita:

- podporovat realizaci projektů obcí na rozšiřování a obnovu kamerových dohlížecích systémů, fotopastí ad.
- podporovat realizaci projektů obcí na osvětlení míst, kde dochází k majetkové a násilné trestné činnosti
- podporovat realizaci projektů obcí na ochranu obecního nemovitého majetku
- usilovat o zvýšení informovanosti občanů o možnostech a způsobech ochrany proti napadení a o možnostech ochrany svého majetku.

Odpovědnost: Kraj Vysočina, obce, Policie ČR

Termín: v průběhu roku 2018

d) kriminalita páchaná na seniorech:

- na pravidelných setkáních rady kraje s radou seniorů hodnotit vývoj kriminality páchané na seniorech a navrhnout opatření na jejich ochranu, zejména ochranu osaměle žijících seniorů
- ve spolupráci s Policií ČR, krajskou knihovnou, obcemi a NNO organizovat vzdělávací akce zaměřené zejména na ochranu seniorů před násilnou kriminalitou, IT kriminalitou, zadlužováním a na zvyšování jejich finanční gramotnosti, ad.
- podporovat realizaci projektů obcí a neziskových organizací zaměřených na pomoc seniorům před dopady kriminality.

Odpovědnost: Kraj Vysočina, obce, Policie ČR, obecní policie, neziskové organizace

Termín: do 31. 12. 2018

e) kriminalita páchaná recidivisty, nepřízpůsobivými obyvateli a cizinci:

- podporovat probační a resocializační programy, tj. programy zaměřené na posílení prevence a ochrany společnosti před opakováním trestné činnosti, zejména programy zaměřené na skupinu mladých dospělých (nejpočetnější skupina pachatelů trestných činů) recidivistů

- zvýšenou pozornost ve spolupráci s obcemi a PČR věnovat kriminalitě a přestupkové činnosti cizinců (analýza situace v průmyslových zónách, stav integrace ad.)
- podporovat realizaci projektů zaměřených na práci s prvopachatelí (zejména mladí dospělí) – osobami vracejícími se z výkonu trestu odnětí svobody
- podporovat realizaci projektů na práci s rizikovou skupinou mládeže jako potenciální skupinou pachatelů trestných činů a na práci s mladými rodiči zejména sociálně vyloučených lokalit.

Odpovědnost: Kraj Vysočina, obce, obce, neziskové organizace

Termín: v průběhu roku 2018

f) organizační záležitosti

- ve spolupráci s odborem informatiky připravit návrh zásad pro poskytování dotací z rozpočtu kraje prostřednictvím elektronického podání.

4) Finanční zajištění

Návrh finančního zajištění realizace opatření obsažených v programech na příslušný rok vychází z Koncepce prevence kriminality Kraje Vysočina na léta 2017 až 2020 (požadavek byl uplatněn v návrhu rozpočtu Kraje Vysočina na rok 2018) a dále pak z povinného podílu obcí, které o dotaci z rozpočtu kraje požádají.

Návrh finančního zajištění:

- a) na podporu realizace opatření obsažených v Programu prevence kriminality Kraje Vysočina na rok 2018 alokovat v rozpočtu Kraje Vysočina finanční prostředky ve výši 1,3 mil. Kč na projekty obcí při povinné spoluúčasti ve výši min. 10 %
- b) na podporu a zvýšení motivace zejména malých obcí k zabezpečení obecního nemovitého majetku vyčlenit v rozpočtu Kraje Vysočina finanční prostředky ve výši 0,5 mil. Kč
- c) na podporu realizace opatření obsažených v Programu prevence kriminality Kraje Vysočina na rok 2018 zejména v oblasti sociální prevence alokovat ve Fondu Vysočiny finanční prostředky ve výši 1,3 mil. Kč na aktivity obcí, škol a zejména neziskových organizací působících v oblasti prevence kriminality. Spoluúčast bude stanovena podle pravidel pro poskytování dotací z Fondu Vysočiny.

Dalším zdrojem krytí nákladů na realizaci uvedených opatření budou státní dotace poskytované na základě Zásad pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci programu prevence kriminality v roce 2018 vydané Ministerstvem vnitra ČR.

5) Stanovení postupu a harmonogram realizace opatření

V souladu se Zásadami pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Programu prevence kriminality ČR na rok 2018 vydanými Ministerstvem vnitra ČR (hodnocení projektů se dle těchto zásad provádí na úrovni kraje a dle kritérií, které jsou součástí zásad) se k zajištění čerpání dotací ze státního rozpočtu a k čerpání dotací z rozpočtu Kraje Vysočina doporučuje stanovit následující postup:

- a) schválení Programu, Zásad pro poskytování dotací z rozpočtu Kraje Vysočina na výdaje realizované v rámci Programu prevence kriminality Kraje Vysočina na rok 2018 a Výzvy k předkládání žádostí o poskytnutí dotací z rozpočtu kraje projednat v orgánech Kraje Vysočina:
 - rada kraje 28. 11. 2017
 - zastupitelstvo kraje 12. 12. 2017
- b) ustavení pracovní skupiny pro hodnocení projektů obcí, které požádají o dotaci z rozpočtu kraje a ze státního rozpočtu - do 20. 1. 2018

- c) předložení žádostí obcí o státní dotaci (pracovní skupina prevence kriminality Kraje Vysočina posuzuje a doporučuje projekty obcí ke schválení Radou vlády pro prevenci kriminality) – do 31. 1. 2018
- d) předložení žádostí obcí o dotaci z rozpočtu Kraje Vysočina – do 31. 1. 2018
- e) vyhodnocení projektů obcí, které požádaly o dotaci z rozpočtu kraje – do 20. 2. 2018
- f) vyhodnocení projektů obcí, které požádaly o státní dotaci - do 25. 2. 2018
- g) předložení žádosti Kraje Vysočina a žádostí obcí o poskytnutí státní účelové dotace na Ministerstvo vnitra ČR – do 28. 2. 2018
- h) schválení dotací z rozpočtu kraje Zastupitelstvem Kraje Vysočina – do 31. 3. 2018
- i) schválení Zásad pro poskytování dotací na ochranu obecního nemovitého majetku v roce 2016 – do 31. 3. 2018
- j) schválení výzvy k předkládání projektů neziskových organizací v rámci sociální prevence – dle vývoje alokace Fondu Vysočina v roce 2018.

